

Ako Barbora chlapcov zachránila

Zapísal Vladislav Horváth

Ilustroval Tomáš Klenko

Ked' si národy po takmer dvojstoročí ponachádzali svoje miesto v dnešnej Európe, usadili sa naši predkovia pri Dunaji. Prapôvodnú vlasť pozoruhodne rozšírili a vydobyli si patričnú autoritu na to, aby ich ostatní nechali na pokoji. Asi by sa dalo polemizovať o holubičej povahe, ale nezazlievajte im to. Inak by nás zhltili dejiny ako iné, vo svojej dobe nemenej chýrne národy. A teraz prišiel čas, kedy sa zbrane poodložili a kopce i doliny prestali byť len bojovým spojencom či súperom, ale predovšetkým zdrojom obživy. Rody a rodiny sa pousádzali a začali hospodáriť. Nuž a tu niekde sa začína aj príbeh o Nevlinovi a jeho žene Heidi. Samozrejme, sotva vtedy vedeli, že dnes by mali za susedov Handlovčanov kdesi od Novej Lehoty. Vtedy bývali v hlbokom lese, aby neboli len tak ľahko na očiach. Azda mali detí viac, ale naše letopisy spomínajú synov Dylana a Čarada. A sestričku Kaie, v dobe nášho rozprávania úplne maličkú.

Od iných sa nijako zvlášť neodlišovali. Ako ostatní, rozrúsení po okolitých lesoch, i oni mali zopár kusov dobytku, zbierali lesné plody a čo-to si tiež dopestovali na políčku ukrytom za obrovskými skalami. Tam, ako to poznali z rozprávania starešínov, prebývali ich bohovia. A predsa. Dylan bol hrdý na svoju kolóniu slamenných úľov pod horou. Aj preto ich ostatní poznali viac pod menom Včelári alebo i trochu posmešne Trúdi. Raz za rok Dylan a Čarad naložili med v hlinených nádobách na voz a rozváňajúc doširoka-dod'aleka, vybrali sa predávať ho po susedných usadlostiach.

V jeden takýto pekný deň na sklonku leta mládenci s vozom plným medu stúpali po kamenitej ceste do sedla Vysokej hory. Ako zvyčajne ich prvou zastávkou bola studnička pod Teplým vrškom. Napojili koníka, osviežili sa, a kým žrebca nechali odpočívať, vyšplhali sa na blízky kopec. Od detstva ich tu bavilo hádzať lístie pomedzi skaly, a potom sa tešiť, ako im ho teplý vzduch vháňa nazad do tváří. Smiali sa a snažili sa ho do náručia nabráť čo najviac. Vyzbierali a rozhádzali takmer všetko. Zašli preto kúsok nižšie, aby si zábavu ešte chvíľku užili. Čarad nabral čerstvú kôpku a ponáhlal sa nahor. Dylan chcel tiež, ale zarazil sa. V odhrnutom lístí uzrel zopár kostí. Zaujímavý objav zakričal bratovi. To bude nejaká divá zver, volal mu ten naspäť a zišiel k nálezu. Na prvý pohľad poznal, že o žiadnu zver nejde. Možno sa trocha báli, ale asi ani nie, predsa len to bola doba plná všakovakých pozostatkov aj na neočakávaných miestach, veď ešte prednedávnom tadeto dozaista tiahli národy hore dolu a i tu zrejme prebiehali krvavé vojny. Tak či onak, bratia lístie opatrne rozhrabali a odkryli celú kostru. Vraveli si, že tu nebožtík musí ležať celé veky, z hliny jeho kosti vykúkali belšie ako kedy videli. Rozmýšľali, že by sa kostru patrilo opäť zahrabať, ak nie pochovať. No v tom ich čosi zaujalo. Prsty pravej ruky zvierali čosi podlhovasté, zafúľané od hliny. Dylan bol smelší, a tak opatrne umrlcovi predmet z dlane vymanil. Trocha ho lístím vyčistili a vzápätí zistili, že držia sošku z tvrdého tmavého dreva. Obdivuhodné, povedali si, že také krásne vydržalo toľký čas. Postava ženy bola opretá o meč a v ľavici zvierala kalich. Z kontúr usúdili, že jej tvorcovi záležalo na tom, aby postava znázorňovala dievčinu, dokonca veľmi mladé dievča urodzeného rodu, pretože hlavu jej ozdobil korunkou.

Chlapci ebenovú dievčinu opatrne zavili do kúska kože. Zbalili batôžky, zišli k vozu, zapriahli koňa a dali sa ďalej. Prešli vrcholom Vysokej hory, a keďže sa dosť zdržali, noc ich zastihla pri jaskyni z čierneho kameňa neďaleko skalného brala, ktorým končil rad okolitých hôr. Poznali tú jaskyňu, keď boli menší, bavili sa na tom, že si jej kameňmi čiernili tváre i telo. Iba si museli dávať pozor, pretože jaskyňa sa ihneď prepadala do čiernej hlbokkej temnoty. Zábavku tento raz oželeli, unavení vypriahli a založili oheň. Odjedli niečo málo z poživne, batôžky si dali pod hlavy a uložili sa spať. V mesačnej noci potom už len pár okamihov doznievali ich úvahy o tajomnej dievčine.

Pohoda tej noci však netrvala dlho. Bratov prebudil hluk okolo voza a zbesilé erdzanie koňa. Zaraz vytušili, čo je príčinou. Stáli zoči-voči medveďovi, ktorého vyrušili z hostiny na voze. Nie, nezľakli sa, začali naň kričať z plných hrdiel v domnení, že je mladý, a že ho odoženú. Márne. Takú korisť si votrelec nedal len tak vziať. Obrátil svoju pozornosť na chlapcov. Tí v svite mesiaca spozorovali nebezpečne blížiac sa obrovské obrysy, schmatli batôžky a radšej bleskurýchlo zmizli v jaskyni zaliatej svetlom mesiaca. Medveď akoby tušil, že kým sa týchto dvoch nezbaví, nebude mať pokoj. Vyrevujúč snažil sa prepchať sa k nim. To už chlapčenský bojový krik vystriedal nárek a prosby ku všetkým bohom, ktorých poznali. Nebolo kam ustúpiť, jaskyňa sa prudko zvažovala do tmy a medvedí chrpiaci dych už cítili na tvárach. Nevedno, čo a prečo to Dylana napadlo, z batohu vybral ebenové dievča a s ňou zovreté trasúce sa dlane vystrel medveďovi pred pysk.

Medveď stíchol. Než aby sa hrabal hlbšie do jaskyne, zostal na mieste ako prikovaný. Potom zaspätkoval a predral sa von. Zavyl do noci a nenáhlo sa pobral do hory.

Ešte hodnú chvíľu bratia trpeli v jaskyni. No zdalo sa, že medveď nepríde. Nabrali odvahu a vyšli von. Dylan odrazu zistil, že v chvejúcej sa dlani stále stíska tú neobyčajnú sošku. V tú noc už nezaspali. Zbožne civeli na dievčinu s korunkou, mečom a kalichom. Cítily, že sa udialo niečo naskutku neobvyklé.

S rozbreskom ich čakal smutný pohľad na prevrátený voz a zničený med. Ešteže koník včas ušiel, pretože ho našli pást sa opodiaľ. Zapriahli ho teda, naložili na voz čo vedeli zachrániť a pobrali sa domov, veď na predaj im už beztak súce nezostalo nič.

Sotva by otec uveril chlapcom ich príbeh. Vinil by ich za nedbalosť, pretože bol vskutku prísny. Avšak soška, tá zvláštna soška, akoby potvrdzovala každé slovo ich rozprávania. Dlho preto premýšľal nad všetkým, čo od svojich synov počul.

Svitlo nové ráno. Dylan a Čarad so sestričkou vyšli na dvor a uzreli otca, ako do mohutného duba vydlabáva dieru s vyhladenými okrajmi. Nepochybne sa s tým nepoddajným stromom moril po celý zvyšok noci.

“Keď ochránila vás, chlapci,” riekol Nevlin, vkladajúc sošku do stromu, “ochráni nás všetkých. Tu bude jej miesto.” Objal svoje deti a len ebenová dievčina videla slzy jeho vďačnosti stekajúce mu po tvári.